

Genomlysning av utbildningsutbudet för livslångt lärande och omställning

Högskolan i Skövdes svar på utbildningsdepartementets uppdrag
U2022/02386.

Dnr HS 2022/563

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
1.1	Identifierade oklarheter och risker.....	3
1.2	Förslag	4
2	Inledning.....	4
3	Bristyrken och kompetensomställning.....	5
4	Utbildningsutbudet vid Högskolan i Skövde	6
4.1	Högskolan i Skövdes bidrag till bristyrkesutbildningar	6
4.2	Utbildning för kompetensomställning pågår redan	7
4.3	Högskolan i Skövdes utbildningsutbud som helhet	8
5	Fristående kurser och korta programutbildningar.....	9
5.1	Kortare programutbildningar	10
5.2	Studera och arbeta parallellt	11
5.3	Uppdragsutbildning.....	13
6	Planering för utveckling av utbudet inom befintliga ekonomiska ramar	13

1 Sammanfattning

Högskolan i Skövde (Högskolan) har i sitt ordinarie utbildningsutbud flera utbildningar som leder till yrken med brist på arbetskraft (bristyrken). Som exempel kan nämnas ingenjörsutbildningar, utbildningar inom hälso- och sjukvård och utbildningar inom informationsteknologi. Utbildningsutbudet inom dessa områden innefattar såväl programutbildningar på grundnivå och avancerad nivå som fristående kurser. Många av de fristående kurserna är anpassade för att man ska kunna studera och arbeta parallellt.

Högskolan i Skövde ser inte att det inom befintliga ekonomiska ramar går att utveckla ytterligare utbildningar särskilt anpassade till yrkesverksamma utan neddragningar i det befintliga utbildningsutbudet.

1.1 Identifierade oklarheter och risker

- Högskolan i Skövde ställer sig frågande till hur det efterfrågade behovet av utbildning för omställning och livslångt lärande ska finansieras. Ska den typen av utbildning ges inom ramen för ordinarie anslag kommer det i praktiken att innebära en risk för att "kompetensutvecklingsstudenter" konkurrerar med vår traditionella studentgrupp om samma platser.
- Högskolan i Skövde ser vidare en risk för att politiska intressen kan skapa en önskan om att lärosätena ska särredovisa "kompetensutvecklingsstudenter". Detta låter sig inte göras lätt och det behöver i så fall definieras tydligt hur en sådan särredovisning ska göras.
- Individer som efter många år i yrkeslivet, åter börjar studera är sannolikt ovana vid studier och inte bekanta med studiesituationen så som den ser ut idag. Högskolan i Skövde bedömer att det kan finnas en risk för större behov och behov av andra former av stöd från lärosätet för att dessa studenter ska lyckas i sina studier.
- Av både praktiska, kvalitetsmässiga och ekonomiska skäl är det viktigt att behålla en helhet i studentgruppen, oavsett om studenterna är traditionella studenter eller "kompetensutvecklingsstudenter". Den erfarenhet som yrkesverksamma har med sig in i utbildningssituationen är värdefull och bidrar till ett fruktbart utbyte mellan studentgrupperna. Det skulle framför allt kunna medföra betydande kostnader att inte kunna undervisa "kompetensutvecklingsstudenter" i samma grupp som traditionella studenter.
- Högskolan i Skövde betonar behovet av att standardisera validering och bedömning av reell kompetens inom högskolesektorn, så som Valideringsdelegationen föreslog i sitt betänkande SOU 2019:69.
- Högskolan i Skövde betonar även behovet av att den nationella antagningsprocessen anpassas till att bli mycket mer flexibel. Behovet är särskilt angeläget när det gäller utbildning inom det livslånga lärandet.

1.2 Förslag

Erfarenheten visar att det finns en risk för låg genomströmning i kurser som ges i flexibelt format och på distans (typkurs för omställning och livslångt lärande). En student som utbildar sig för omställning går vanligtvis kursen för kunskapens skull, inte för att ta poängen. Detta är en väsentlig skillnad jämfört med programstudenter (som utgör den stora studentmängden) som av programstrukturen drivs att klara av kurspoängen. Det finns därmed ett behov av en annan finansieringsstruktur för kurser för livslångt lärande. Till exempel skulle lärosätet kunna få **hela studentpengen när studenten registrerar sig på sådan kurs.**

Högskolan i Skövde föreslår att finansiering av denna form av utbildning för livslångt lärande sker genom att omställningsorganisationerna tilldelas medel för att **köpa denna typ av utbildning som uppdragsutbildning** från lärosätena.

Som anförts i stycke 4.2 förekommer det att befintliga platser på bristyrkesutbildningar står tomma. Ska **omställningsstudiestödet** syfta till att möta arbetsmarknadens behov bör det **riktas till de bristyrkesutbildningar där utbildningsplatser står tomma.**

Att **förbättra arbetsvillkoren**¹ inom de yrken där det idag råder stor brist på arbetskraft skulle sannolikt locka fler till yrket och därmed till de utbildningar som ger de efterfrågade kompetenserna. Typexempel på yrken med stora kompetensbehov och tomma platser på utbildningarna är vårdyrken och läraryrken.

2 Inledning

Regeringen har gett Högskolan i Skövde (Högskolan) i uppdrag att mot bakgrund av införandet av ett nytt omställningsstudiestöd analysera utbildningsutbudet, både avseende innehåll och inom vilka former utbildningarna ges.

I huvudsak efterfrågas två saker. Lärosätet ska:

- 1) övergripande beskriva hur befintligt utbud bidrar till att möta de behov av utbildning som det nya stödet kan ge upphov till, samt
- 2) vid behov se över hur utbudet kan utvecklas inom befintliga ramar för att stärka tillgången av utbildning för livslångt lärande och omställning.

Tanken med det nya omställningsstudiestödet är att göra det möjligt för yrkesverksamma att vidareutbilda sig och därigenom stärka sin ställning på arbetsmarknaden. I regeringens uppdrag anges även att utbildningarna behöver vara anpassade för arbetsmarknadens behov inom både privat och offentlig sektor.

Högskolan i Skövde tolkar detta som en fråga vad lärosätet kan erbjuda för att i) täcka behov inom bristyrken, ii) utbilda kompetenser som det på arbetsmarknaden råder brist på, samt iii) utveckla färdigheter för en anpassning till det alltmer digitaliserade samhället.

---

¹ Jämför [Arbetsförmedlingens yrkesprognoser: en utblick över åren 2022 och 2026](#), s. 14.

Vidare utläser Högskolan att regeringen önskar korta utbildningar, i lägre takt än heltid samt i flexibelt format. Högskolan i Skövdes genomlysning av sitt utbildningsutbud bygger på denna tolkning.

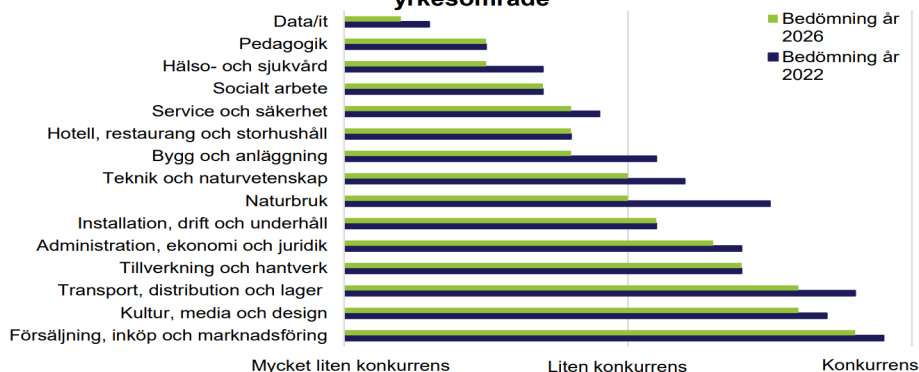
I arbetet med rapporten har dialog skett med övriga lärosäten i form av Sveriges universitets- och högskoleförbunds (SUHF:s) erfarenhetsutbyten 6 oktober 2022 och 7 november 2022. Kunskap om arbetsmarknadens behov baseras främst på Arbetsförmedlingens yrkesprognoser 2022 och 2026², Statistiska centralbyråns (SCB:s) arbetskraftsbarometer 2021³ och Västra Götalandsregionens analys av Skaraborgs arbetsmarknad 2035⁴.

Högskolan i Skövde är ett lärosäte som strävar mot att skapa kompletta, integrerade akademiska miljöer med ett starkt profilerat utbud av utbildningar, väl förankrade i den forskning som bedrivs⁵. Högskolans utbildning och forskning finns inom områdena ingenjörsvetenskap, informationsteknologi, biovetenskap, omvårdnad och hälsovetenskaper samt företagsekonomi. Det är inom dessa områden som Högskolan i Skövde kan erbjuda utbildning för det livslånga lärandet.

3 Bristyrken och kompetensomställning

Arbetsförmedlingens yrkesprognos utgår från den arbetssökandes position och redovisar därmed hur hög konkurrensen om jobben är. Mycket liten konkurrens om arbetstillfällen betyder att det råder brist på arbetskraft inom området. Störst brist på arbetskraft med rätt kvalifikationer, och följaktligen lägst konkurrens om arbetstillfällena, finns inom områdena data/IT, pedagogik och hälso- och sjukvård, se figur 1. Det noteras att Arbetsförmedlingen lyfter fram att ett stort antal arbetsgivare uppger att de har svårt att anställa medarbetare med rätt kompetens till de arbetstillfällen som finns. ”Det är viktigt att det skapas förutsättningar för livslångt lärande och kompetensutveckling”⁶, menar Arbetsförmedlingen.

Figur 1: Konkurrensindex år 2022 och 2026 fördelat på yrkesområde

Källa: Arbetsförmedlingens yrkesprognoser 2022 och 2026

Figur 1: Arbetsförmedlingens konkurrensindex 2022 och 2026. Staplarna visar tillgång på arbetskraft i relation till utbud av arbetstillfällen.

² [Arbetsförmedlingens yrkesprognoser: en utblick över åren 2022 och 2026.](#)

³ [Statistiska centralbyrån, Arbetskraftsbarometern 2021.](#)

⁴ [Utbildnings- och arbetsmarknadsprognos för Skaraborg fram till 2035. VGR analys 2022:44.](#)

⁵ Kompletta, integrerade akademiska miljöer: Högskolan ger utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Utbildningen är integrerad med de områden där vår forskning bedrivs. Inom både utbildning och forskning sker samverkan med det omgivande samhället.

⁶ [Arbetsförmedlingens yrkesprognoser: en utblick över åren 2022 och 2026](#), s. 4.

Västra Götalandsregionens (VGR:s) analys av arbetsmarknaden för Skaraborg fram till 2035⁷ ger en liknande bild. Det är inom vårdområdet och läraryrkena som den största bristen på arbetskraft finns och kommer att finnas.

Det råder brist på både sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor enligt VGR:s analys. Analysen lyfter fram att om insatser görs för att åtgärda bristen på specialistsjuksköterskor riskerar bristen på sjuksköterskor att bli ännu större, då befintliga sjuksköterskor läser vidare till specialistsjuksköterskor. Vidare bedöms bristen på lärare bli som störst inom kategorin grundlärare (årskurs F-3 och 4-6) och förskollärare.

Även för kategorin högskoleingenjörer prognosticeras en fortsatt brist på kompetens. Här pekar analysen även på den kompetensväxling som pågår. När medarbetare med äldre och kortare utbildningar (gymnasieingenjör) går i pension förväntas arbetsgivarna i större utsträckning efterfråga högskoleutbildade ingenjörer. Samma bild avtecknas för data- och IT-specialister.

Båda rapporterna betonar den digitala omställning som pågår och behovet av medarbetares utveckling inom digital kompetens. Det är alltså inte nödvändigtvis nya eller andra yrkeskunskaper som krävs i kompetensutvecklingsinsatser utan en högre nivå av förståelse för och kunskap i att hantera den digitalisering som har lett till att yrket har förändrats.

4 Utbildningsutbudet vid Högskolan i Skövde

Det är svårt att bedöma vilka behov av utbildning som det nya omställningsstudiestödet kan ge upphov till. Det är dock rimligt att anta att det primärt kommer att beviljas för utbildningar som leder till yrken där det råder brist på arbetskraft och för utbildningar som leder till kompetensutveckling och kompetensförstärkning inom yrken i behov av kompetensomställning. I detta avsnitt redovisas därför Högskolan i Skövdes utbud av utbildningar inom bristyrken och utbildningar som möter behovet av kompetensomställning.

4.1 Högskolan i Skövdes bidrag till bristyrkesutbildningar

Utifrån de bristyrken som pekats ut ovan redovisas här kort hur Högskolan i Skövde möter de uttalade behoven. Arbetsförmedlingens index (figur 1) visar att det fortsatt finns stor efterfrågan på Högskolan i Skövdes utbildningar inom områdena data/IT och hälso- och sjukvård. Speciellt bidrar Högskolan med utbildningar inom bristyrkena programmerare, systemutvecklare, maskin- och produktionsingenjörer, sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor.

När det gäller lärarutbildningar ges dessa av Högskolan i Borås på plats vid Högskolan i Skövde. På detta sätt tillgodoses det behov av lärarutbildning i närområdet som Skaraborgs kommuner vid upprepade tillfällen har påtalat.

---

⁷ [Utbildnings- och arbetsmarknadsprognos för Skaraborg fram till 2035. VGR analys 2022:44.](#)

SCB:s arbetskraftsbarometer 2021⁸, visar på samma trend som Arbetsförmedlingens yrkesprognoser 2022 och 2026. Tabellen nedan är ett utsnitt ur Arbetskraftsbarometern och visar de områden som Högskolan ger utbildningar inom, och dess yrkesprognos så som redovisat i Arbetskraftsbarometern 2021⁹.

Tabell 1: Arbetskraftsbarometerns prognos för ett urval av utbildningar som ges vid Högskolan i Skövde.

Utbildning Arbetskraftsbarometern 2021	Prognos Arbetskraftsbarometern 2021
Programmerar- och systemvetarutbildning	Det är fortsatt stor brist på yrkesfarna programmerare och systemvetare. Åtta av tio arbetsgivare uppger brist på arbetsökande med yrkesfarenhet. För nytexaminerade ger arbetsgivarna olika bedömningar av tillgången.
Högskoleingenjörsutbildning: El, elektroteknik och datateknik	Tillgången till nytexaminerade högskoleingenjörer inom elektroteknik och datateknik är balanserad medan bristen är stor på yrkesfarna sökande.
Högskoleingenjörsutbildning: Maskin-, fordons- och farkostteknik	Arbetsgivarna uppger varierad tillgång på nytexaminerade högskoleingenjörer inom maskin-, fordon-, och farkostteknik. För sökande med yrkesfarenhet råder det brist.
Sjuksköterskor: Grundutbildning	Fortsatt brist på både nytexaminerade och yrkesfarna sjuksköterskor med grundutbildning.
Sjuksköterskor: Anestesi-, intensiv-, operationssjukvård	Nära nio av tio arbetsgivare uppger brist på såväl nytexaminerade som yrkesfarna sjuksköterskor i anestesi-, intensiv- och operationssjukvård.
Specialistsjuksköterskeutbildning, distriktsköterska	Fortsatt stor brist på distriktsköterskor med yrkesfarenhet, även för nytexaminerade sökande råder brist.

4.2 Utbildning för kompetensomställning pågår redan

I regleringsbrevet för 2020 gav regeringen högskolesektorn i uppdrag att genomföra särskilda utbildningssatsningar, bland annat inom det livslånga lärandet och bristyrkesutbildningar. Denna satsning fortsatte även i regleringsbrevet för 2021. I Högskolans årsredovisning 2021¹⁰ rapporteras i första hand fristående kurser som ett medel att tillgodose det livslånga lärandet, men även som fortbildning eller påbörjan till omställning till annat yrke. Bristyrkesutbildningar, och särskilt högskoleingenjörsutbildningar och vårdutbildningar, redovisas i Högskolans årsredovisning 2021¹¹.

En genomlysning av arbetsmarknadsbehovet är en huvudparameter i Högskolans process för inrättande av en ny utbildning. På detta sätt säkerställs att alla utbildningar svarar mot arbetsmarknadens behov. Att säkerställa att utbildningarna matchar behov på arbetsmarknaden innebär inte per automatik att de tilldelade platserna på utbildningarna fylls. Ofta finns det helt enkelt för få sökande i relation till antalet platser och det behov som arbetsmarknaden har av den kompetens som utbildningen ger.

⁸ Statistiska centralbyrån, Arbetskraftsbarometern 2021.

⁹ Inom vårdområdet ger Högskolan i Skövde även specialistsjuksköterskeutbildningar med inriktning mot skolsköterska och vård av äldre. Dessa inriktningar tas dock inte upp i Arbetskraftsbarometern 2021.

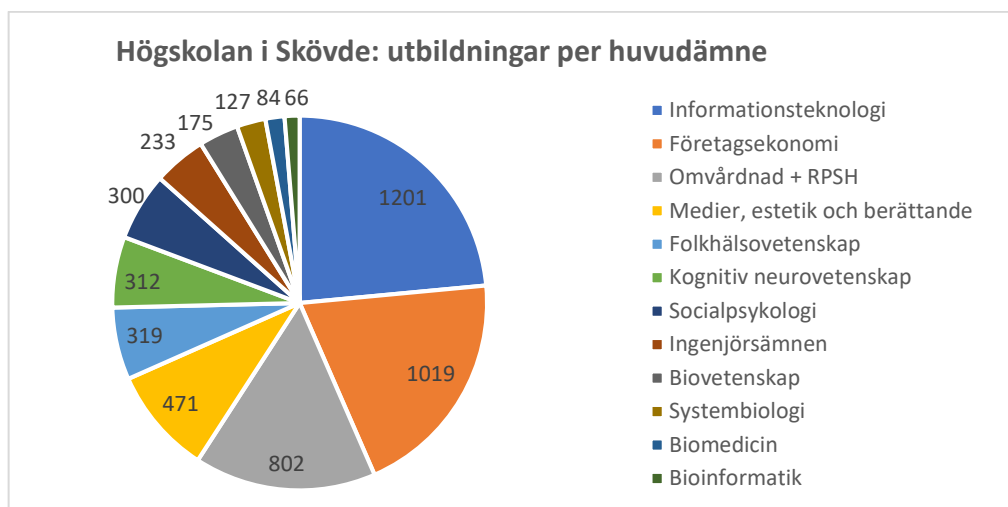
¹⁰ Årsredovisning 2021 för Högskolan i Skövde, s. 19.

¹¹ Årsredovisning 2021 för Högskolan i Skövde, s. 21-25.

För kompetensomställning kopplat till det digitaliserade samhället arbetar Högskolan i Skövde för närvarande med ett pilotprojekt (WISER, se stycke 5.2.1). Projektet undersöker såväl former som strukturer för bästa möjliga anpassning av utbildningsutbudet till yrkesverksammas behov av kompetensomställning.

4.3 Högskolan i Skövdes utbildningsutbud som helhet

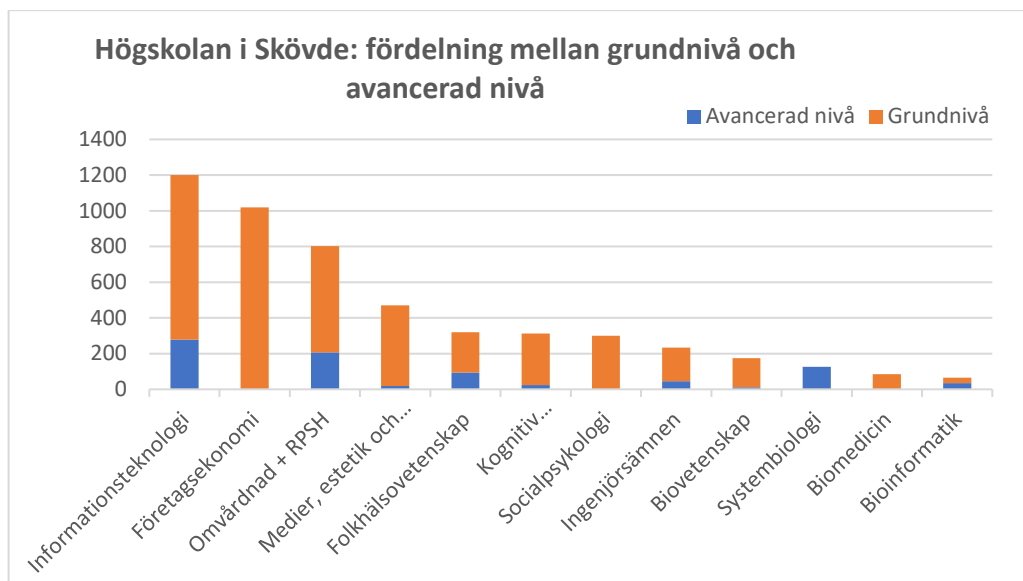
En ögonblicksbild över Högskolans utbildningsprogram hösten 2022 ges nedan. Dessa områden ger också fristående kurser i format som passar yrkesverksamma. Diagrammet visar att den största andelen av Högskolans studenter finns inom informationsteknologi, företagsekonomi och vårdområdet (inkl. ämnet reproduktiv, perinatal och sexuell hälsa, RPSH).

Figur 2: Antal registrerade studenter (5109 personer) höstterminen 2022 på utbildningsprogram (både grundnivå och avancerad nivå), kategoriserade efter huvudämne. Utbildningarna inom omvårdnad och reproduktiv, perinatal och sexuell hälsa (RPSH) bildar en kategori. Utbildningarna inom ingenjörssämenen integrerad produktutveckling, maskinteknik, produktionsteknik och virtuell produktframtagning bildar en kategori. Medier, estetik och berättande är huvudämne för 8 av 10 dataspelsutbildningar.

Samma underlag som i figur 2 fördelar sig på grundnivå och avancerad nivå enligt nedan.

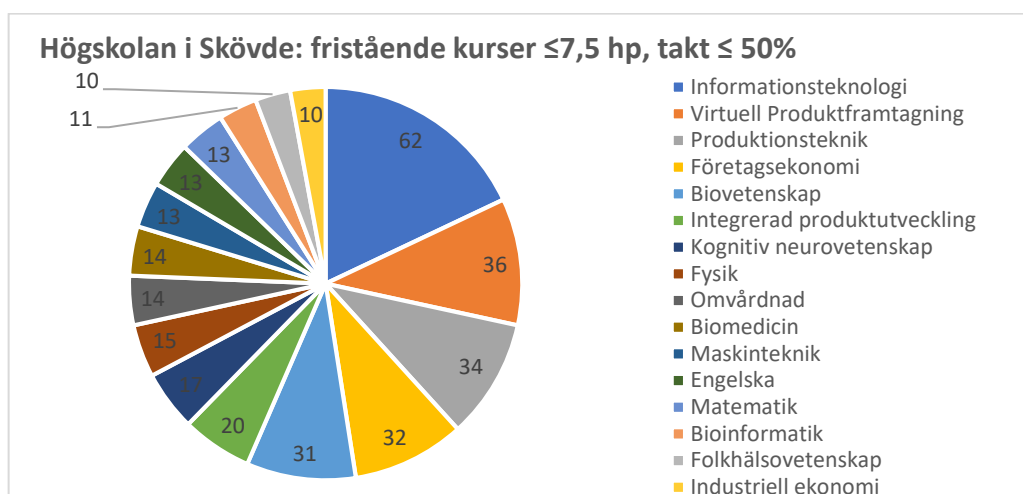

Figur 3: Antal registrerade studenter höstterminen 2022 på utbildningsprogram kategoriserade efter huvudämne och redovisade per grundnivå (4269 personer) och avancerad nivå (840 personer). Utbildningarna inom omvårdnad och reproduktiv, perinatal och sexuell hälsa (RPSH) bildar en kategori. Utbildningarna inom ingenjörssämnena integrerad produktutveckling, maskinteknik, produktionsteknik och virtuell produktframtagning bildar en kategori. Medier, estetik och berättande är huvudämne för 8 av 10 dataspelsutbildningar.

5 Fristående kurser och korta programutbildningar

Omställningsstudiestödet kan användas för heltidsstudier i upp till 44 veckor. Det innebär att studenter med omställningsstudiestöd utöver distansstudier även har möjlighet att studera på dagtid och på campus. Därför redovisas i detta avsnitt Högskolan i Skövdes befintliga utbud av utbildning som i sin utformning även passar för campusförlagda studier på dagtid.

Figur 4: Antal fristående kurser (grundnivå och avancerad nivå) upp till och med 7,5 hp. Takt upp till och med 50%, både campus- och distanskurser, dag/kväll/blandad tid. Totalt 345 kurser. Underlaget är uttaget för tidsperioden 2018-2022. Av redovisningstekniska skäl har ämnen med färre kurser än tio uteslutits.

Den stora andelen kurser inom denna kategori finns inom informationsteknologi och ingenjörssämnena (virtuell produktframtagning, produktionsteknik, maskinteknik och integrerad produktutveckling). Högskolan i Skövde har under flera års tid haft en tyngdpunkt på industrins digitala omställning till det som kallas Industri 4.0 eller Smart industri. Det finns därför ett relativt stort utbud av kurser som erbjuder kompetensutveckling för yrkesverksamma inom denna sektor.

5.1 Kortare programutbildningar

Omställningsstudiestödets kriterier medger att även programutbildning på avancerad nivå¹² kan bedömas bidra till livslångt lärande och omställning för attraktivitet på arbetsmarknaden.

Högskolan i Skövde erbjuder 26 utbildningar¹³ på avancerad nivå, fördelade på de ämnesområden som redovisas i figur 3. Utbildningar på avancerad nivå som i hög grad möter behov på arbetsmarknaden (bristyrkesutbildningar) är utbildningar till specialistsjuksköterska (3 st), utbildningar inom informationsteknologi (6 st) och utbildningar inom ingenjörssområdet (6 st).

Högskolan i Skövde ger även utbildningar som leder till specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot anestesi, intensivvård samt operationssjukvård som uppdragsutbildning.

Därutöver erbjuder Högskolan även två behörighetsgivande utbildningar: naturvetenskapligt och tekniskt basår (2 terminer) samt teknisk bastermin (1 termin). Dessa utbildningar ger förutsättningar för att läsa ett naturvetenskapligt eller tekniskt grundutbildningsprogram, t ex en ingenjörsutbildning. På sikt kan de därmed leda till att stärka den enskildes position på arbetsmarknaden.

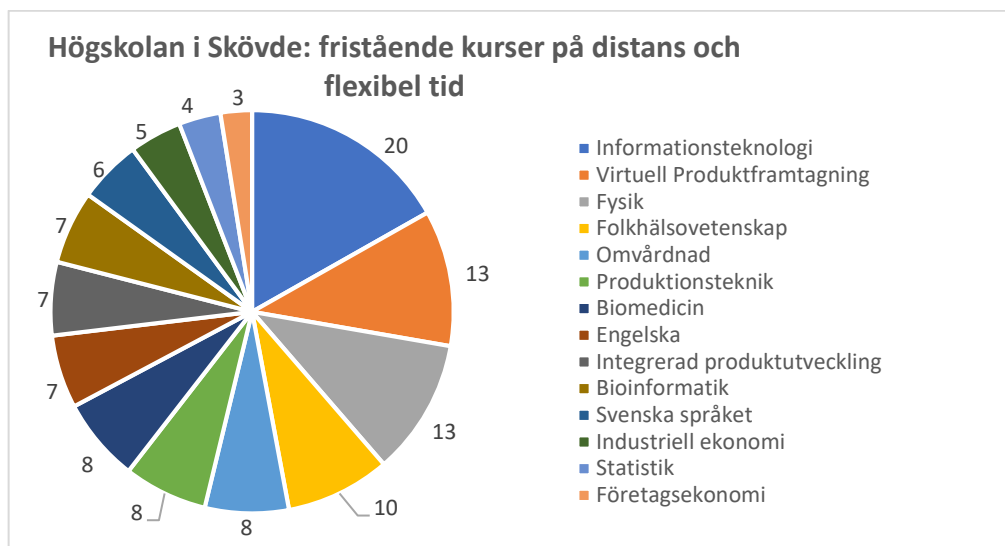
---

¹² Ettåriga magisterprogram, men omställningsstudiestödet kan även komma i fråga för tvååriga masterprogram för personer under 40 år.

¹³ Rektors beslut om utbud av utbildningsprogram vid Högskolan i Skövde vår- och hösttermin 2023, dnr HS 2022/2, beslutsdatum 2022-06-28.

5.2 Studera och arbeta parallellt

Erfarenheten visar att det utbildningsformat som passar bäst för studier parallellt med yrkesutövning karakteriseras av korta kurser (fristående), som ges på distans och deltid i ett flexibelt format.

Figur 5: Antal fristående kurser (grundnivå och avancerad nivå) upp till och med 7,5 hp. Takt upp till och med 50%, enbart distanskurser, blandad tid (flexibel). Totalt 119 kurser. Underlaget är uttaget för tidsperioden 2018-2022. Av redovisningstekniska skäl har ämnen med färre kurser än tre utelämnats.

Den huvudsakliga andelen kurser som typiskt sett passar förutsättningarna för yrkesverksammas kompetensutveckling ligger inom informationsteknologi och ingenjörämnet virtuell produktframtagning. Av underlaget i figur 5 är det 10 kurser inom informationsteknologi och 6 kurser inom virtuell produktframtagning som är särskilt utformade för målgruppen yrkesverksamma. Dessa kurser ingår som en del i ett utvecklingsprojekt och redovisas mer utförligt i stycke 5.2.1.

En stor andel fristående kurser anpassade för utbildning parallellt med arbete finns också inom omvårdnad och biomedicin (som ger kurser kopplade till vårdutbildningarna), vilka sammantagna blir den näst största kategorin av utbildningar för kompetensutveckling av yrkesverksamma.

5.2.1 Utbildning för yrkesverksamma inom det livslånga lärandet

Högskolan i Skövde har redan påbörjat utvecklingen av utbildningsutbudets format till att bättre passa för yrkesverksammas behov. Utvecklingen sker i ett fyraårigt projekt (WISER, finansierat av KK-stiftelsen, 2021-2025), med fokus på den digitala transformationen, och riktar sig till yrkesverksamma inom industrin. Strukturer och erfarenheter från projektet kommer dock att kunna överföras till andra ämnesområden och avsikten är att utforma ett koncept för livslångt lärande och omställning i yrkeslivet.

Centrala komponenter i konceptet som testkörs i projektet är som följer:

Analys av kompetensbehov på arbetsmarknaden (via intervjuer med partnerföretag i projektet).

Utbildningens format anpassas: Korta kurser om 3 hp, takt 20-25%, flexibel tid med synkrona (frivilliga onlineseminarier varje/varannan vecka) och asynkrona (inspelade föreläsningar och inlämningsuppgifter) moment.

Utbildningens pedagogik utvecklas och anpassas: en IT-pedagog är involverad i kurserna redan från kursdesign för att säkerställa att format och teknik nyttjas optimalt för att erbjuda en pedagogik som är utformad för distansundervisning.

Examinationsmomenten anpassas: en del av examinationen är att tillämpa kunskaper från kursen på ett reellt problem från den egna verksamheten och därpå följa diskussioner med andra kursdeltagare.

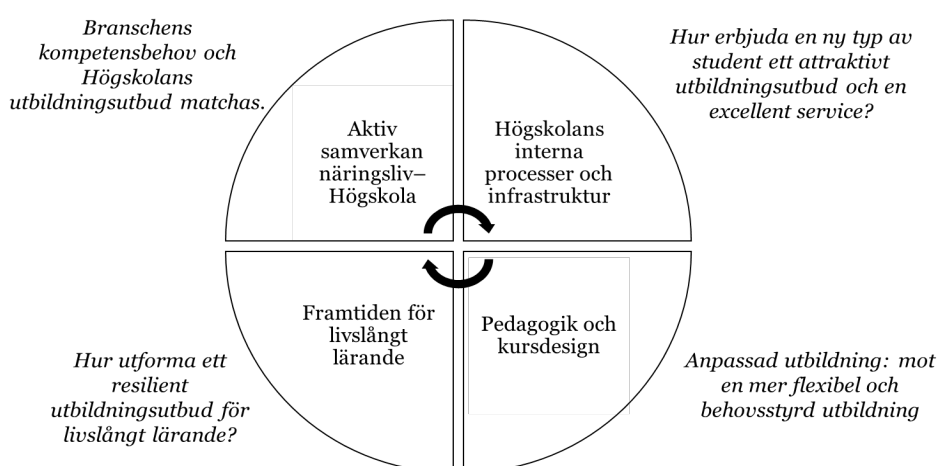
Marknadsföring och kommunikationsinsatser: för att nå målgruppen yrkesverksamma är det avgörande att marknadsföra utbildningen på annat sätt och i andra kanaler än vad som gäller för målgruppen traditionella studenter.

Identifierade värden

Projektet WISER har skapat förståelse för de utmaningar som finns kopplade till det livslånga lärandet, både nationellt och lokalt, se figur 6. Insikter och erfarenheter från projektet hittills visar bland annat på ett behov att förnya strukturer i högskolesektorn till att passa en ny typ av studenter. Exempel:

- Anpassa den nationella antagningsprocessen till att bli mycket mer flexibel. Det är inte självklart att en yrkesverksam person väntar drygt ett halvår (från antagning till utbildningens start) för att utbilda sig när ett kompetensutvecklingsbehov är identifierat.
- En nationell samsyn behöver utvecklas kring bedömning och validering av reell kompetens. För att kunna utbilda yrkesverksamma inom det livslånga lärande, behöver högskolesektorn bli bättre på att ta hänsyn till den reella kompetens som individer har efter många år inom sitt yrke.

Högskolan i Skövde: lärdomar kring utbildningsutbud för livslångt lärande

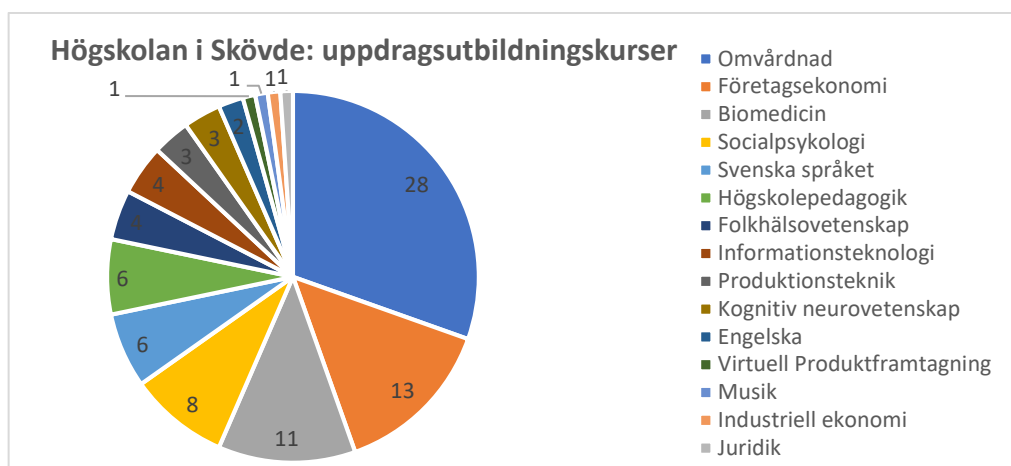

Figur 6: Identifierade utvecklingsområden för att möta de behov som utbildning för omställning och livslångt lärande ger upphov till.

De utmaningar kopplade till livslångt lärande som identifierats i stycke 1.1 kvarstår dock, även om lärdomar från projektet WISER banar väg för utveckling av nya utbildningsformer för livslångt lärande.

5.3 Uppdragsutbildning

I redovisningen av Högskolans aktuella uppdragsutbildningar ingår dels aktiva uppdragsutbildningar som har tillkommit på förfrågan, dels uppdragsutbildning som erbjuds i ett färdigt format och ges så snart tillräckligt många intresseanmälningar har inkommit. Kurserna omfattar allt från kurser på ett fåtal högskolepoäng upp till hela specialistutbildningar inom vårdområdet.

Figur 7: Samtliga kurser som ges som uppdragsutbildning, totalt 92 kurser. I underlaget ingår kurser på grundnivå och avancerad nivå, både campus- och distanskurser, dag/kväll/blandad tid. Underlaget är uttaget för tidsperioden 2018-2022.

Sett till arbetsmarknadens behov syns en mättnad inom områdena ekonomi och beteendevetenskap¹⁴. Samtidigt visar efterfrågan på uppdragsutbildning (mätt i antal kurser) att behoven av fortbildning är stora inom dessa områden, i figur 7 representerade av ämnena företagsekonomi och socialpsykologi.

6 Planering för utveckling av utbudet inom befintliga ekonomiska ramar

Det är osäkert att satsa för mycket på specialanpassade kurser för yrkesverksamma då söktrycket enligt tidigare erfarenhet kan bli väldigt lågt. Utfallet blir då ekonomiskt dyra kurser och minskat antal helårsstudenter för det aktuella ämnet. Därtill kommer behov av tekniska lösningar, marknadsföring, fungerande antagningsprocesser, bedömning av förkunskaper, m.m. För närvarande genomförs denna strukturutveckling i projektform (se stycke 5.2.1) med extern finansiering och avsikten är att högskoleövergripande kunna nyttja den generiska modellen som byggs upp.

¹⁴ [Utbildnings- och arbetsmarknadsprognos för Skaraborg fram till 2035. VGR analys 2022:44.](#), s. 41

Det är relativt vanligt att yrkesverksamma tar fristående kurser som kompetensutveckling. Det handlar dock inte om så pass stora volymer att uppdragsutbildning vore ekonomiskt gångbar.

Utbildningsprogrammen och programstudenterna är institutionernas kärnverksamhet som Högskolan därmed månar om. Det finns därför ingen möjlighet att inom befintliga ekonomiska ramar (takbeloppet) utveckla utbildningsutbudet mot omställning och livslångt lärande, utöver det utbud av fristående kurser som redan erbjuds. Det skulle i så fall drabba programstudenterna.